

Innovatie-
impuls
IIG-2

Welke technologie gebruiken organisaties in de gehandicaptenzorg bij de zorg en ondersteuning van hun cliënten?

Eerste resultaten uit
inventarisatie 2023

November 2023

**ACADEMY
HET DORP**

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Opzet van de inventarisatie

Er wordt veel verwacht van het gebruik van technologie in de gehandicaptenzorg. Tot nu toe was er nog geen overzicht van technologieën die in de dagelijkse praktijk worden gebruikt bij de zorg en ondersteuning. De resultaten uit een online vragenlijst, uitgevoerd door Innovatie-impuls 2 en Academische Werkplaats ZoTeG, brengen hier verandering in.

Online vragenlijst

Deze inventarisatie is onderdeel van Innovatie-impuls 2 (IIG-2) en Academische Werkplaats ZoTeG (ZorgTechnologie in de Gehandicaptenzorg). Onderzoekers van Vilans en Academy Het Dorp hebben bij acht gehandicaptenzorgorganisaties zo gedetailleerd mogelijk uitgevraagd welke technologieën zij als organisatie in gebruik hebben, voor cliënten en voor medewerkers. Hieruit kwam een lijst van 103 verschillende technologieën die de onderzoekers ingedeeld hebben in acht domeinen. Op basis hiervan is een online vragenlijst samengesteld, die tussen 12 september en 31 oktober 2023 open heeft gestaan. Via allerlei kanalen is opgeroepen om de vragenlijst in te vullen.

Hoge respons

Een groot aantal professionals in de gehandicaptenzorg heeft gereageerd op de oproep om de vragenlijst 'Technologie in gebruik' in te vullen. De vragenlijst is ingevuld door medewerkers van 69 verschillende zorgorganisaties, verspreid over Nederland, die zorg en ondersteuning bieden aan mensen met een beperking. Hiervan zijn 60 organisaties lid van de VGN.

In totaal hebben 116 medewerkers de vragenlijst ingevuld. Van 27 organisaties hebben meerdere medewerkers de vragenlijst ingevuld, zie verantwoording achter in deze publicatie. Het merendeel van de deelnemers is innovatiemedewerker. Andere veelvoorkomende functies van deelnemers zijn beleidsmedewerker, (persoonlijk) begeleider, manager/directeur, medewerker ICT, coach/adviseur en projectleider/programmamanager.

8 domeinen

Deelnemers aan de vragenlijst konden in de vragenlijst binnen acht domeinen specifieke technologieën aankruisen én andere technologieën benoemen:

- Verbeteren van dagstructuur
- Stimulering, beweging, ontspanning en vermaak
- Verbeteren van slaap
- Beeldzorg (contact op afstand tussen zorgverlener en cliënt)
- Zorgoproep- en alarmeringssysteem
- Technologie voor nachtzorg
- Sensortechnologie
- Gebouwbonden technologie die cliënten zelf kunnen bedienen

De eerste resultaten zijn bij elkaar gebracht in deze rapportage.

69

Deelnemende
organisaties

waarvan

60

Deelnemende
VGN-leden

In de kaart van Nederland is de spreiding van organisaties weergegeven. De gekleurde vlakken zijn gemeenten waar een hoofdkantoor van een zorgorganisatie is gevestigd – de werkgebieden van de organisaties kunnen groter zijn. Een gemeente is donkerder van kleur als meer dan één organisatie in die gemeente gevestigd is.

Over de eerste resultaten

In deze publicatie worden de eerste resultaten gepresenteerd van de inventarisatie van welke technologie organisaties voor gehandicaptenzorg in gebruik hebben in de zorg en ondersteuning van hun cliënten. Deze eerste resultaten betreffen het antwoord op de vraag: **hoeveel organisaties zetten een bepaalde technologie in bij de zorg en ondersteuning op de acht domeinen?**

De respons was hoog, De respons was hoog, veel organisaties hebben input gegeven over welke technologie in gebruik is. Veel medewerkers geven aan dat er in hun organisatie wel eens een inventarisatie is gedaan naar welke technologie wordt ingezet (zie afbeelding). Dat draagt positief bij aan het eerste landelijke overzicht dat nu gepresenteerd wordt. De **methodologische verantwoording** is achteraan deze rapportage opgenomen.

Naast de rapportage die voor u ligt, maken de onderzoekers overzichten per organisatie; de respondenten die hun e-mailadres hebben achtergelaten krijgen het overzicht van de organisatie waar zij werken in hun mailbox. **De vragenlijst is weer opgezet** – bij deze de oproep aan medewerkers van organisaties voor gehandicaptenzorg om die in te vullen! In 2024 updaten we het overzicht.

Met deze kennis kan de sector samen werken aan de vanzelfsprekende inzet van zorgtechnologie, wat kan bijdragen aan meer eigen regie en zelfredzaamheid voor mensen met een beperking.

Verschillende technologieën door diversiteit cliëntgroepen en vraagstukken

Het is opvallend dat er veel verschillende technologieën ingezet worden in de zorg en ondersteuning van cliënten. Dat komt omdat veel technologie persoonsgericht aan cliënten wordt aangeboden als (deel van de) oplossing voor een zorgvraagstuk in een of meer van de domeinen. De gehandicaptenzorg kent een grote diversiteit aan cliëntgroepen en vraagstukken. De vraagstukken of problematiek bij cliënten met een ernstig meervoudige beperking, cliënten met een licht verstandelijke

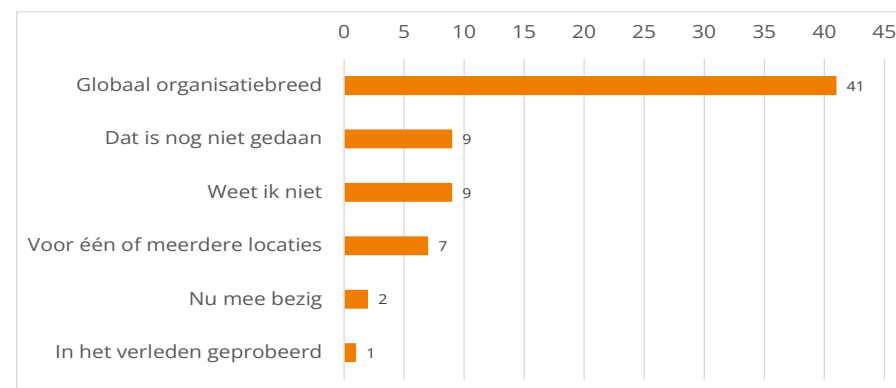
beperking, cliënten met niet-aangeboren hersenletsel en cliënten met een lichamelijke beperking verschillen over het algemeen meer van elkaar dan deze overeenkomen. Deze variatie is er en technologie kan – en moet – op maat ingezet worden. Het gaat om levenslange en levensbrede inzet, waarmee ook de positieve effecten van inzet technologie groot kunnen zijn.

Nadere analyses en onderzoek

Dit zijn eerste resultaten. De onderzoekers duiken dieper de data in om op een later moment gedetailleerde resultaten te kunnen presenteren. Bijvoorbeeld over het aantal locaties waarop technologie wordt ingezet en welke technologieën het werkveld zou willen opschalen.

De onderzoekers bekijken in de wetenschappelijke en grijze literatuur wat er bekend is over de effecten van veel ingezette en/of veelbelovende technologieën. En ook daarover zullen zij rapportages maken. Op basis van die resultaten wordt in 2024 onderzoek naar de effecten van twee (typen) technologieën gestart.

Is er wel eens organisatiebreed een inventarisatie gedaan naar welke technologie wordt ingezet?

Innovatie-
impuls
IIG-2

De eerste resultaten

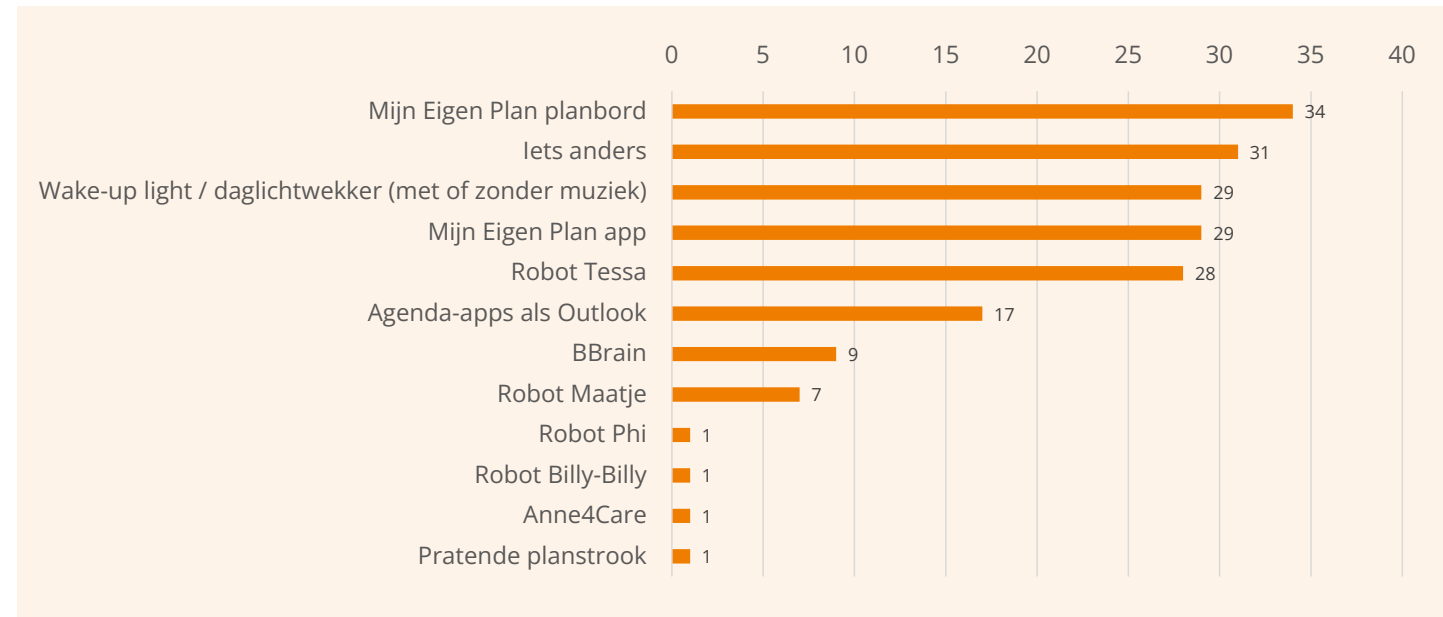

Dagstructuur

57

Organisaties zetten technologie in ter ondersteuning van dagstructuur
(van de 69 organisaties)

Technologie ter ondersteuning van dagstructuur:

Veel organisaties zetten meer dan één technologie in voor dit doel, vooral planborden, apps en robotica worden ingezet. Een wake-up light ondersteunt een goed begin van de dag.

Voorbeelden andere technologieën:

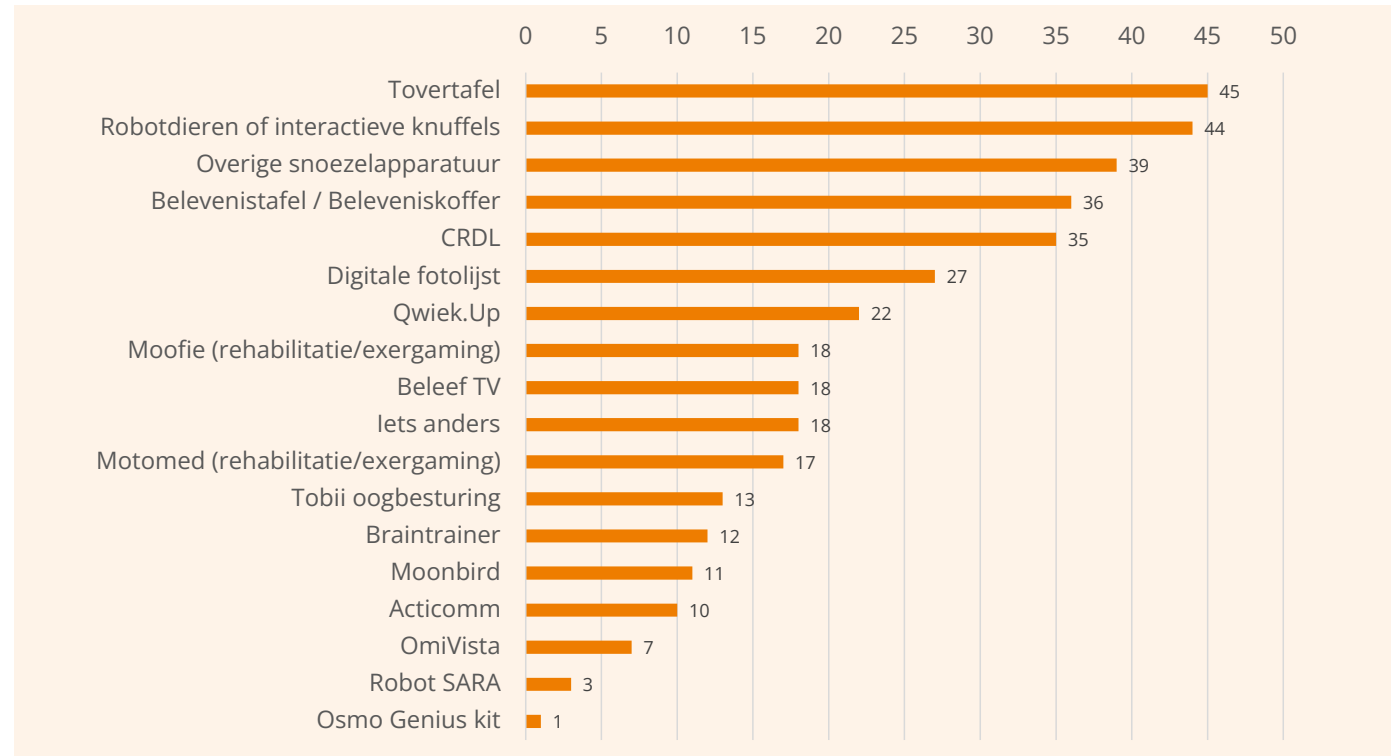
- MyWepp
- Qwiek
- Pictohorloge
- Beeldhorloge
- GPS Trackers
- Compaan
- Robot SARA
- Robot Ivy
- Dayclock
- Tovertafel

Stimulering, beweging, ontspanning en vermaak

64

**Organisaties zetten
technologie in voor
stimulering, beweging,
ontspanning en vermaak**
(van de 68 organisaties)

Technologie voor stimulering, beweging, ontspanning en vermaak:

Veel organisaties zetten meer dan één technologie in voor dit doel, variërend van robotica tot VR en van projectoren tot gamebesturing. De Tovertafel wordt door veel organisaties ingezet. Robotdieren of interactieve knuffels is de verzameling van sociale robotica in de vorm van een kat, (zee)hond, dino of een ander dier. Overige snoezelapparatuur kan variëren van handzame tastproducten tot compleet ingerichte snoezelruimtes.

Voorbeelden andere technologieën:

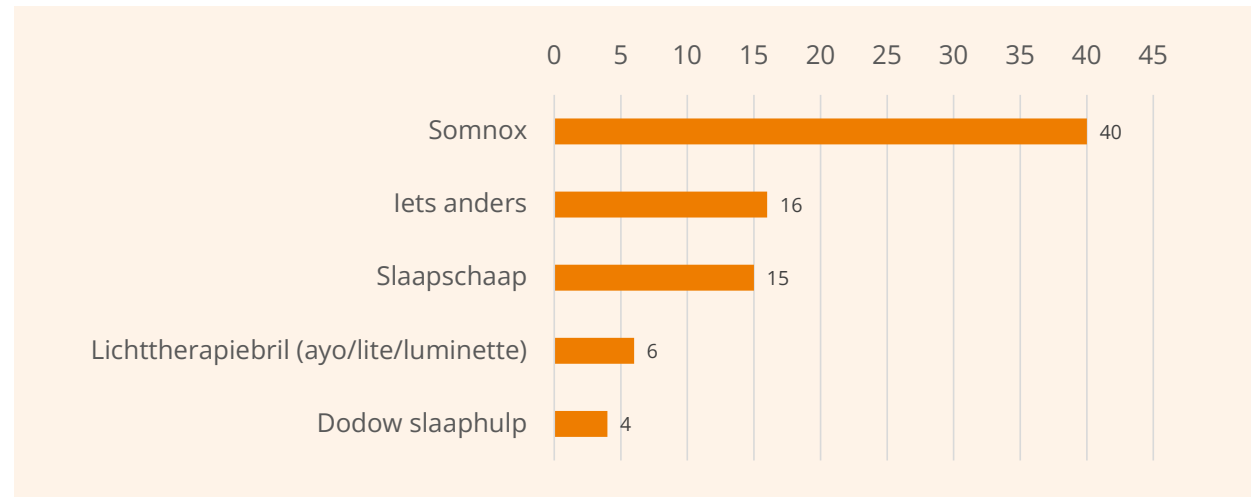
- Somnox
- SensiView
- VR-Bril
- Fietslabyrint
- Bee-Bot
- Magic Carpet
- Digibord
- Pillo
- Vrelax
- Soundmoovz

Slaap

43

Organisaties zetten technologie in om slaap van cliënten te verbeteren
(van de 68 organisaties)

Technologie om slaap van cliënten te verbeteren:

Het gaat hier vooral over technologie die ondersteunt bij rustige ademhaling en ontspanning die helpt bij in slaap vallen en doorslapen.

Voorbeelden andere technologieën:

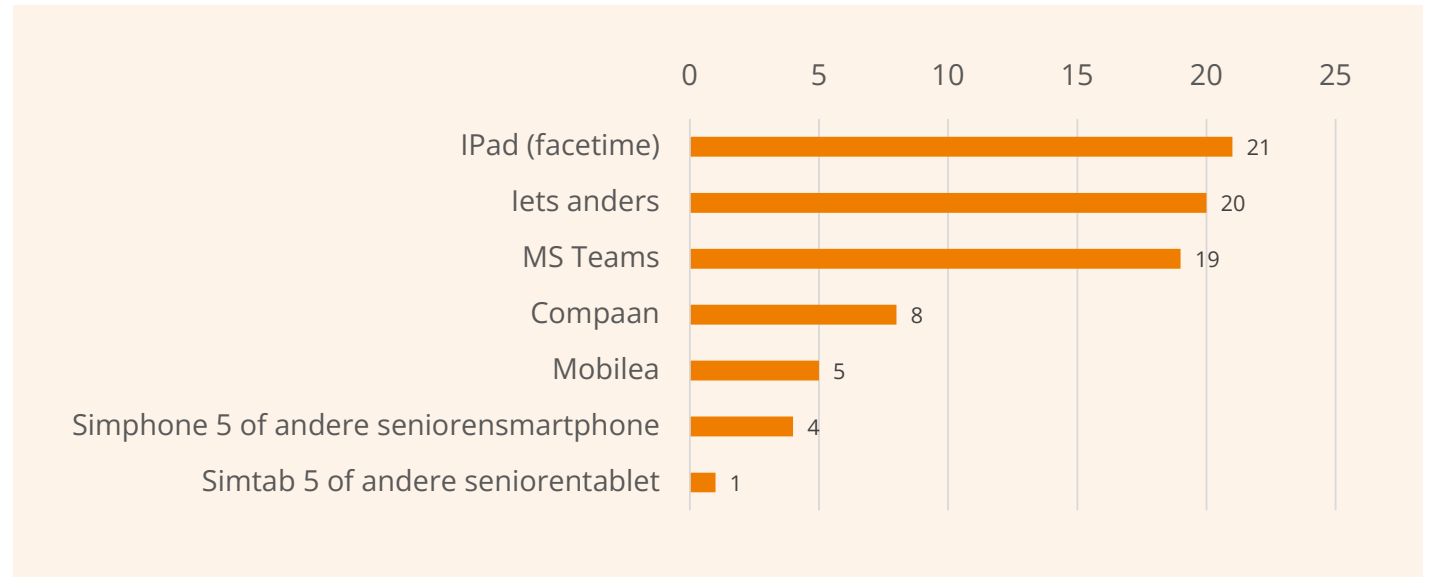
- Slaapotter
- Zazu Hartslagknuffel
- Flow hartslagknuffel
- Vrelax
- Moonbird
- Qwiek.snooze
- Numsy White Noise
- Snurkey
- Relaxdier Schildpad
- inmuRELAX

Beeldzorg

41

Organisaties zetten technologie in voor contact op afstand tussen zorgmedewerker en cliënt
(van de 68 organisaties)

Technologie voor contact op afstand tussen zorgmedewerker en cliënt:

Veel organisaties zetten meer dan één technologie in voor beeldzorg.

Voorbeelden andere technologieën:

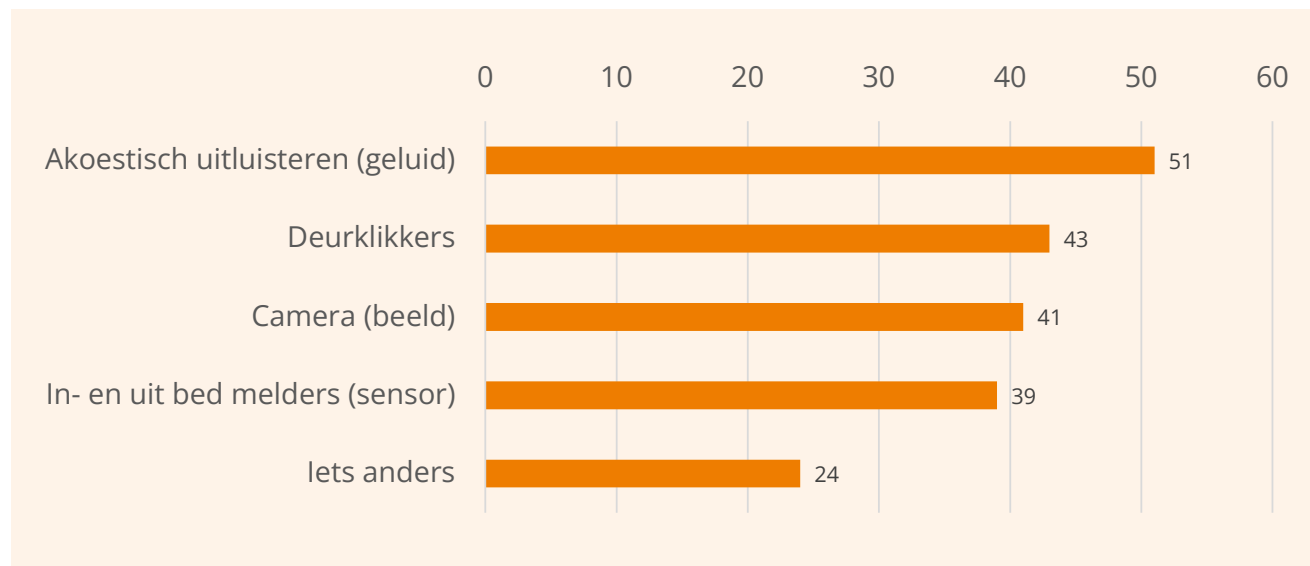
- Digicontact
- WhatsApp
- De Heer Medicom
- Babyfoon
- Vicasa
- Google Meet
- iQAN
- De Waerden

Nachtzorg

55

Organisaties zetten een nachtzorgsysteem in
(van de 66 organisaties)

Technologie nachtzorgsysteem:

Nachtzorgsystemen bestaan uit akoestisch uitluisteren van geluid tot camerabeelden tot sensoren.

Voorbeelden andere technologieën:

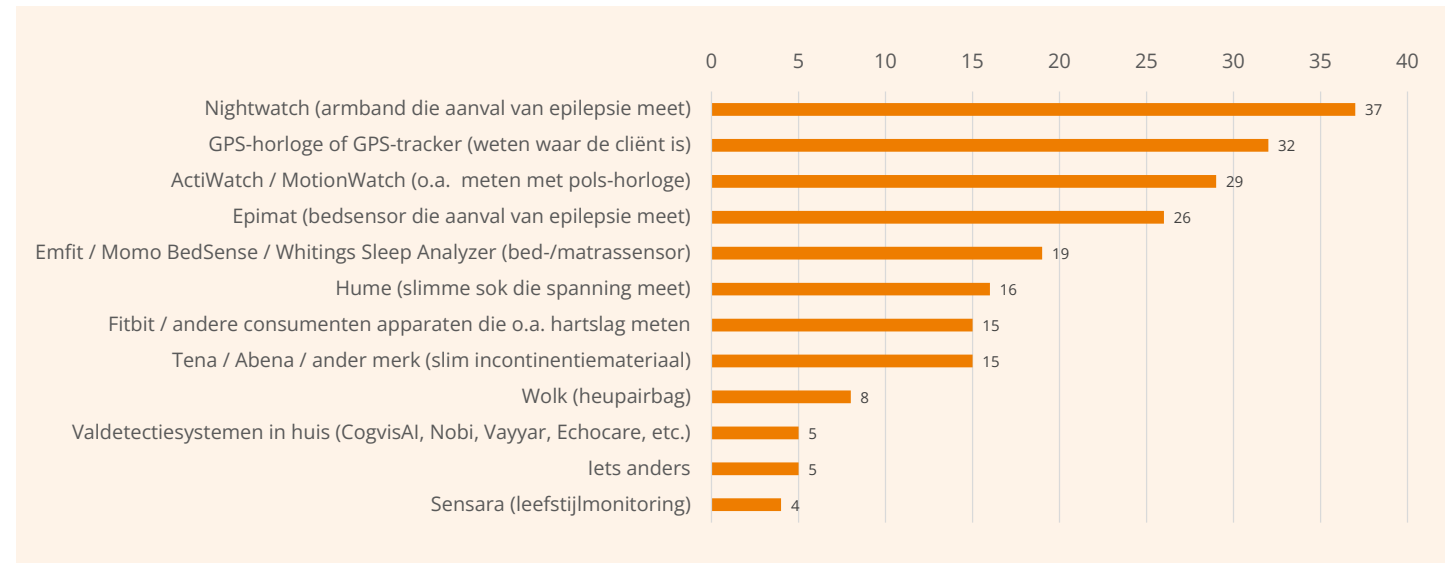
- Nightwatch
- XMARK SOS
- Oproepknop
- Epistrator
- EpiCare
- Bewegingsmelder
- GPS tracker
- Zintouch SOS knop

Sensortechnologie

53

**Organisaties zetten
sensortechnologie bij
cliënten in
(van de 66 organisaties)**

Sensortechnologie bij cliënten:

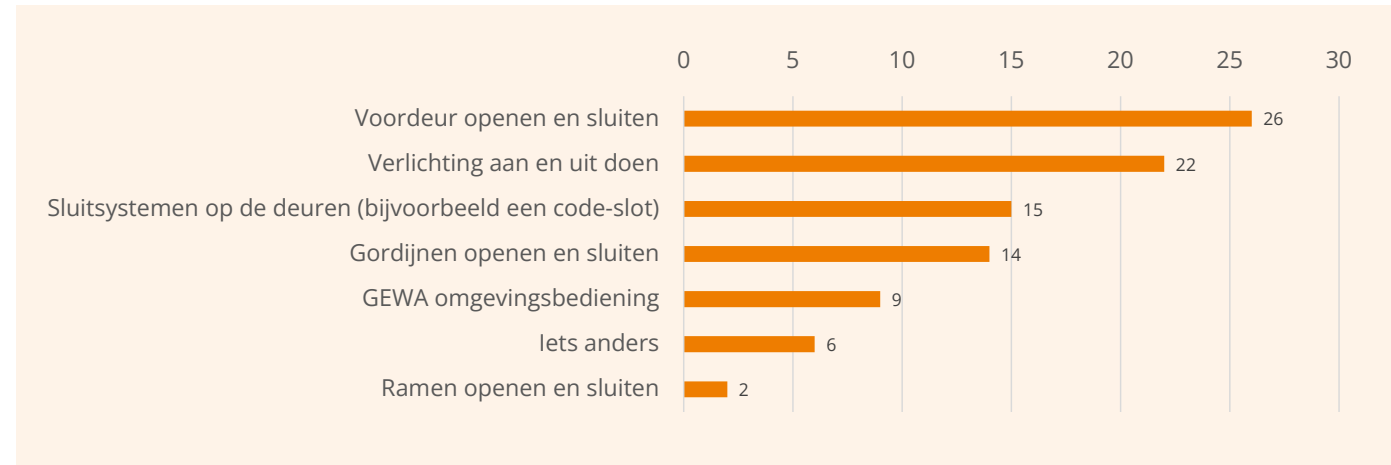
Veel organisaties zetten meer dan één sensortechnologie in, variërend van meten met biofeedback met polshorloges, sokken en/of matrassen, tot meten met een sensor van verzadiging van incontinentiemateriaal tot vallen.

Gebouwgebonden technologie

36

Organisaties zetten gebouwgebonden technologie in die cliënten zelf kunnen bedienen
(van de 63 organisaties)

Gebouwgebonden technologie die cliënten zelf kunnen bedienen:

Als cliënten gebouwgebonden technologie kunnen bedienen, dan gaat het veelal om een combinatie van deuren, gordijnen en/of ramen openen en sluiten en aan en uit doen van verlichting.

Verantwoording

In deze publicatie worden de eerste resultaten gepresenteerd van de inventarisatie van welke technologie organisaties voor gehandicaptenzorg in gebruik hebben in de zorg en ondersteuning van hun cliënten.

Deze eerste resultaten betreffen het antwoord op de vraag: hoeveel organisaties zetten een bepaalde technologie in? De resultaten betekenen niets meer en niets minder dan het aantal organisaties dat een bepaalde technologie inzet.

Procedure

Alle ontvangen gegevens zijn in Excel geladen. Onderstaande procedure is gevolgd om te komen tot de dataset:

Organisaties

- Respondenten die geen organisatiename invulden zijn verwijderd uit de dataset. Omdat niet uitgesloten is dat zij bij één van de unieke organisaties werken waarvan al gegevens verzameld zijn.
- Respondenten die niet namens een organisatie voor gehandicaptenzorg invulden, maar namens een ziekenhuis of privé persoon, zijn verwijderd uit de dataset.
- Respondenten die invulden namens een organisatie die gehandicaptenzorg kan bieden, zijn in de dataset gehouden. Dat betrof een enkele VVT-organisatie die op hun website aangeeft naast zorg voor andere doelgroepen ook zorg te bieden aan mensen met een beperking.

Technologieën

- Respondenten die geen enkele vraag beantwoordden over welke technologie ingezet wordt, zijn verwijderd uit de dataset. De meeste respondenten vulden alle vragen in, een enkeling vulde in voor één of twee domeinen. Dat betekent ook dat de noemer per domein (het totaal aantal organisaties waar we gegevens over een specifiek domein hebben) kan verschillen.

- Bij ieder domein stond een aantal technologieën opgesomd die respondenten konden aankruisen als die ingezet worden. Ook was bij ieder domein de mogelijkheid om een andere technologie nog te noemen, en voorbeelden daarvan staan in deze publicatie opgesomd. Dat betekent dat sommige technologieën in twee of meer domeinen benoemd staan.
- Bij 27 organisaties hadden twee of meer respondenten de vragenlijst ingevuld. Deze gegevens zijn gecombineerd tot één set gegevens van die organisatie. Waarbij geldt dat als één of meer respondenten aangeven dat een bepaalde technologie ingezet wordt, dat dat telt als een ja.

Voorzichtig met interpretatie

De gepresenteerde resultaten moeten met voorzichtigheid geïnterpreteerd worden. Immers, dat organisaties een bepaalde technologie inzetten, geeft

- geen informatie over het aantal producten of apparaten dat in gebruik is.
- geen informatie over het aantal locaties of aantal cliënten waar de technologie wordt ingezet. Daar zijn wel gegevens over verzameld, die worden in nadere analyses meegenomen.
- geen informatie over hoe vaak de technologie wordt gebruikt in een bepaalde tijdsperiode (variërend van continu tot af en toe). De aard van de technologie kan enig inzicht verschaffen, maar er is niet naar gevraagd in de vragenlijst.
- geen informatie over de mate van succesvolle implementatie of doelgericht gebruik.

Daarnaast geldt dat respondenten informatie hebben gegeven die hun bekend is. Een flink deel gaf aan dat zij overzicht hebben van ingezette technologie in de hele organisatie, een ander deel gaf aan overzicht te hebben van een locatie. Uitgangspunt is de gegeven informatie, die informatie is niet gecheckt. En als laatste: deze resultaten zijn een momentopname en kunnen over een bepaalde periode weer anders zijn.

Colofon

Verantwoordelijk voor uitgave

Vilans en Academy Het Dorp

Projectsubsidie

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS)

Onderdeel van programma/project

Innovatie-impuls 2

Auteurs

Ilse Bierhoff – Senior onderzoeker Innovatie-impuls

i.bierhoff@vilans.nl

Agnes van der Poel – Coördinator onderzoek Innovatie-impuls en coördinator Academische Werkplaats ZorgTechnologie in de Gehandicaptenzorg ZoTeG

agnes.van.der.poel@academyhetdorp.nl

Met medewerking van (in alfabetische volgorde)

Kirstin van Dam

Mieke van Hamersveld

Tom van Hoesel

Bob Hofstede

Sima Ipakchian Askari

Thomas Schellens

Nienke Siebelink

Ontwerp

Marcom+design

Jaar van publicatie

November 2023

Disclaimer

Deze uitgave is met grote zorgvuldigheid en met gebruikmaking van de meest actuele gegevens tot stand gekomen. Ondanks onze zorgvuldigheid kunnen we er niet voor instaan dat de informatie in deze uitgave geen onjuistheden en/of onvolkomenheden bevat we aanvaarden daar geen aansprakelijkheid voor.

Op deze uitgave is de [Creative Commons CC BY-NC-SA 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/) licentie van toepassing. Dit betekent dat het gebruikt mag worden als wordt voldaan aan de daarin opgenomen voorwaarden.

Deze publicatie en het onderzoek gaat niet in op de toepasselijke wet- en regelgeving zoals de Medical Device Regulation, Cyber resilience act, AI act. De gebruiker moet zelf nagaan welke invloed de toepasselijke wet- en regelgeving heeft op zijn gebruik.

Innovatie-
impuls
IIG-2

Innovatie-impuls 2

In de Innovatie-impuls 2 inspireren en ondersteunen we organisaties in de gehandicaptenzorg om zelf met technologie aan de slag te gaan. Meer eigen regie en zelfredzaamheid voor mensen met een beperking zorgt voor meer kwaliteit van leven. De vanzelfsprekende inzet van zorgtechnologie kan hierin een positief verschil maken.

De Innovatie-impuls 2 is een samenwerking tussen Vilans en Academy Het Dorp. Opdrachtgever is het Ministerie van VWS, directie Langdurige Zorg. De Innovatie-impuls maakt deel uit van Toekomstagenda 'Zorg en ondersteuning voor mensen met een beperking'. Wil je meer weten over dit project en de laatste ontwikkelingen volgen? Ga dan naar: <https://www.kennispleingehandicaptensector.nl/innovatie-impuls>.

Academy Het Dorp

Kemperbergerweg 139e
6816 RP Arnhem

088-3779999
info@academyhetdorp.nl
www.academyhetdorp.nl

Vilans

Churchillaan 11
3527 GV Utrecht

030 789 23 00
info@vilans.nl
www.vilans.nl

**ACADEMY
HET DORP**

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

